

Warszawa, 24 lipca 2024 r.

Pani
Paulina Hennig-Kłoska
Ministra Klimatu i Środowiska

Szanowna Pani Minister,

W imieniu Fundacji Instrat pragnę przekazać przygotowany przez ekspertów Instratu apel, w którym poruszamy problematykę ponownego wykorzystania danych w interesie publicznym. W dokumencie tym zwracamy uwagę na fakt, iż pomimo wysokiej pozycji Polski w rankingach takich jak [Open Data Maturity](#) czy [OURdata Index 2023](#), w naszym kraju nadal występują problemy z dostępem do kompletnych danych będących w posiadaniu urzędów administracji. Zauważamy także, że poza otwartymi danymi, istnieją zbiory informacji będących w posiadaniu instytucji publicznych, które choć uznawane są za poufne, mogłyby zostać w bezpieczny sposób udostępnione z korzyścią dla społeczeństwa i gospodarki.

Pośród obszarów, w których zwiększenie dostępności danych i ich ponownego wykorzystania wygenerowałyby szczególną wartość społeczną zidentyfikowaliśmy m.in. gospodarkę wodną. Jak wskazaliśmy w raporcie [Mętne wody](#) z 2023 r, obecnie **“dostępne zestawy danych są rozdzielone między różne agencje rządowe i ich regionalne oddziały. Utrudnione procedury pozyskiwania informacji oraz sposób ich prezentacji sprawiają, że trudno je analizować i monitorować sytuację w gospodarce wodnej”**. Podobne wnioski formułował [NIK w swoim raporcie](#) wskazując na brak systemu zarządzania informacją o wodzie w Polsce.

Pragniemy zauważyć, że informacje dotyczące poboru wody i zrzutu ścieków są istotne nie tylko dla obywateli, organizacji ekologicznych, samorządów, lecz także dla samych instytucji państwowych, które powinny niezwłocznie reagować na informacje o wystąpieniu niebezpiecznych stężeń chlorków i siarczanów.

Gdyby takie [działania monitoringowe jak te prowadzone przez Główny Instytut Górnictwa](#) były oparte o dynamiczne ostrzeżenie i otwarte dane, to katastrofom takim, jak ta na Odrze z 2022 roku dałoby się przeciwdziałać lub nawet ich uniknąć. Niestety, bez otwartych danych o pozwoleniach na korzystanie ze środowiska oraz o faktycznych poborach wód czy zrzutach substancji, natychmiastowe reagowanie w sytuacjach kryzysowych nie jest możliwe. Brak skutecznego monitoringu środowiskowego, niska jakość zarządzania danymi i brak współpracy między instytucjami państwa, wynikający m.in. z braku wzajemnego udostępniania danych były zdaniem Najwyższej Izby Kontroli (NIK, 2023) jedną z najważniejszych przyczyn katastrofy ekologicznej. Monitoring środowiska i uzyskiwane z niego dane już teraz są szczególnie istotne w kontekście adaptacji do zmian klimatu, a w przyszłości będą tylko zyskiwać na znaczeniu.

Z tego względu apelujemy do Ministerstwa Klimatu i Środowiska o udostępnianie informacji zawartych w pozwoleniach wodno-prawnych i pozwoleniach zintegrowanych oraz o faktycznym poborze wody/zrzucie substancji.

Dane o dozwolonym oraz faktycznym korzystaniu ze środowiska, w tym z wód powierzchniowych są niezbędne do rzetelnej oceny wpływu na środowisko wodne w tym możliwość wystąpienia katastrofy ekologicznej takiej jak miała miejsce w Odrze w 2022 r. Do grona interesariuszy w dziedzinie ochrony wód należą nie tylko instytucje państwowe jak np. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, ale też przedsiębiorcy prowadzący działalność np. turystyczną w okolicach wód, a także osoby fizyczne np. wędkarze. Naturalny ekosystem również powinien mieć faktyczną i skuteczną ochronę prawną realizowaną również przy pomocy osób i organizacji działających w jego obronie. Dane o korzystaniu ze środowiska wodnego powinny być otwarte ze względu na rolę wód powierzchniowych jako dobra wspólnego.

Z wyrazami szacunku,

Michał Smoleń

Kierownik Programu Badawczego Energia i Klimat w Fundacji Instrat

Do wiadomości:

Pani Anna Gos, Dyrektor Departamentu Zarządzania Danymi, Ministerstwo Cyfryzacji,
Pełnomocnik Ministra Cyfryzacji ds. otwartości danych